

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W GIMNAZJUM W RUDZIE-HUCIE

Spis treści:

- I. Wstęp
- II. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego.
- III. Podstawowe przepisy prawa polskiego i unijnego dotyczące doradztwa zawodowego
- IV. Funkcjonowanie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Gimnazjum w Rudzie-Hucie.
- V. Działalność szkolnego doradcy zawodowego realizującego zadania w ramach WSDZ.
- VI. Efekty z działalności Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.
- VII. Monitoring i ewaluacja.

Pomoc doradców zawodowych lub innych osób zajmujących się doradztwem zawodowym powinna być dostępna na każdym etapie życia człowieka. Coraz częściej, bowiem będzie on zmuszony wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje oraz poszukiwać pracy. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys zawodowy każdego pracownika. Uczenie się przez całe życie oraz rozwijanie różnorodnych kompetencji ułatwia dobre funkcjonowanie na rynku pracy. Ważnym elementem modernizacji systemu edukacji, w tym głównie systemu edukacji zawodowej, staje się wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące zdobycia wykształcenia czy kwalifikacji zawodowych wymagają świadomości własnych zasobów, znajomości oferty edukacyjnej, świata zawodów oraz rynku pracy.

Istotnym zadaniem szkoły jest wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, a także radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Oznacza to konieczność stworzenia takiego wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły ponadgimnazjalne oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, zapewni uczniom możliwość zdobycia wiedzy na temat własnych uzdolnień, predyspozycji, posiadanych umiejętności, kwalifikacji i zainteresowań. Ponadto tworzony system doradztwa winien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy, reguł regulujących rynek pracy, źródeł informacji o lokalnym rynku pracy i trendach ogólnopolskich oraz europejskich, podejmowania racjonalnych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Powinien także stworzyć możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom. Tym wyzwaniom próbuje sprostać Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) oraz szkolny doradca zawodowy koordynujący jego działanie.

WSDZ stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej, poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

II. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego.

Doradca zawodowy:

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej. (por.: *Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II.* s. 497)

Doradztwo zawodowe:

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji*, (1999) *Problemy poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego* Nr 2/11. s. 29).

Poradnictwo zawodowe:

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (por.: *Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy*. (1996) Wyd. KUP. s. 4, maszynopis)

Informacja zawodowa:

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (por.: K. Lelińska: *Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych*. (1985). WSiP. s. 35)

Orientacja zawodowa:

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu

przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji* (1999) s. 29)

Informacja edukacyjna:

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem. (opr. G. Sołtysińska).

Zawód:

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.(por.: J. Szczepański: *Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów*. (1965) KiW.)

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego:

Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy.(opr. A. Łukaszewicz).

III. Podstawowe przepisy prawa polskiego i unijnego dotyczące doradztwa zawodowego - regulujące kwestie udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia oraz wprowadzające doradztwo zawodowe do szkół:

- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce.
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004- 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112,

Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 228, poz. 2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz. 532)

IV. Funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego w Gimnazjum w Rudzie-Hucie.

1. Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ w Gimnazjum w Rudzie-Hucie:

mgr Adam Marszałuk - dyrektor szkoły

mgr Aleksandra Panasiuk – nauczyciel, szkolny doradca zawodowy

2. Osoby współuczestniczące:

- Wychowawcy klas
- Pedagog szkolny
- Nauczyciele
- Instytucje zajmujące się kształtowaniem kariery zawodowej (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmie, Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Chełmie, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej w Chełmie).

3. Potrzeba Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w szkole.

Stworzenie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego, w ramach którego szkolny doradca zawodowy pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości), w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego, to cel którego realizacja niesie wiele korzyści. Uczeń i jego rodzic mają zapewniony dostęp do usług doradczych oraz nie są osamotnieni w rozwiązywaniu problemów edukacyjno-zawodowych. U podstaw wprowadzenia WSDZ w szkołach leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów w gimnazjum, a także w trakcie uczenia się zawodu w wybranych

szkołach w okresie późniejszym.

Koncepcja rozwoju zawodowego E. Ginzburga, który na podstawie badań empirycznych wyróżnił trzy okresy w procesie wyboru zawodu, tj.:

- okres wyboru na podstawie fantazji, występujący przed okresem dojrzewania płciowego (do 11 roku życia),
- okres wyboru próbnego, występujący w okresie adolescencji (11 – 17 rok życia), a w nim podokresy: zainteresowań, zdolności, wartości, przejściowy.
- okres realistycznego wyboru, trwający do wczesnej dorosłości (od 17 roku życia) z następującymi podokresami: eksploracji, krystalizacji, specyfikacji.

Ważne jest stworzenie realnych możliwości, by właśnie doradca zawodowy, w ramach Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego, wspierał uczniów w przechodzeniu przez te okresy, dostarczał im niezbędnych informacji oraz kształtował przydatne umiejętności i cechy zachowania.

4. Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów,

ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,

- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ środowiska,
- gimnazjum odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów, pomocy i wsparcia udzielają specjaliści i nauczyciele,
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne i zaplanowane,
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną),
- WSDZ ma charakter planowych działań i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego.

WSDZ w Gimnazjum w Rudzie-Hucie obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku dalszego kształcenia. Jest to jeden z najważniejszych celów wychowawczych gimnazjum.

Cel główny: kształcenie u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Cele

szczegółowe

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycje zawodowe, zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- potrafią określić swoje mocne strony oraz są świadomi swoich ograniczeń;
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych;
- znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu;
- wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach;
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi, itp.;
- włączają się do działań informacyjnych szkoły.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;

- wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.

5. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego.

5.1 W ramach pracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną) obejmuje:

- a) Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły.
- b) Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole.
- c) Realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika.
- d) Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

5.2 W ramach pracy z wychowawcami obejmuje:

Realizację zadań wynikających z programu wychowawczego i programu doradztwa zawodowego w formie pogadarek, rozmów, warsztatów, dyskusji z uczniami, prezentowania materiałów informacyjnych z zakresu orientacji zawodowej itd.

5.3 W ramach pracy z pedagogiem szkolnym obejmuje:

Wspomaganie wychowawców, nauczycieli, rodziców i uczniów poprzez udostępnianie wszelkich niezbędnych wychowawcom materiałów typu: kwestionariusze, ankiety, ćwiczenia, karty zainteresowań, przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego i struktury szkolnictwa ponadgimnazjalnego; organizowanie spotkań ze specjalistami z PPP, Urzędu Pracy, Młodzieżowego Centrum Kariery, reprezentantami różnych zawodów np. rodzicami czy absolwentami.

5.4 W ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- a) Prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- b) Zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.
- c) Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.
- d) Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach.
- e) Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

- f) Gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej.
- g) Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

5.5 W ramach pracy z uczniami obejmuje:

- a) Poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej.
- b) Autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych.
- c) Analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy.
- d) Indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu.
- e) Pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego.
- f) Konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów.
- g) Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego.
- h) Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, z adaptacją do nowych warunków, bezrobocie.

5.6 Formy pracy doradczej adresowane do uczniów:

- zajęcia służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- zajęcia służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- zajęcia doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania,
- zajęcia uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny),
- zajęcia służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji i rozmowy wstępnej (kwalifikacyjnej) z pracodawcami,
- zajęcia służące zapoznaniu z obowiązującym prawem pracy,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni) w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,
- spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy (promowanie dobrych wzorców),
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców (praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia),
- tworzenie bazy danych o absolwentach szkoły,
- tworzenie informacji o lokalnych firmach i pracodawcach,
- promocja szkoły,
- opracowanie informacji na stronie internetowej szkoły poświęconych zagadnieniom planowania kariery i pracy zawodowej.

5.7 Formy adresowane do rodziców:

- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły,
- promocja szkoły,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni) w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,
- opracowanie informacji na stronie internetowej szkoły poświęconych zagadnieniom planowania kariery i pracy zawodowej.

5.8 Formy adresowane do nauczycieli (rad pedagogicznych):

- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
- śledzenie losów zawodowych absolwentów,
- promocja szkoły,
- stworzenie wspólnie z uczniami informacji poświęconych zagadnieniom planowania kariery i pracy zawodowej.

5.9 Formy adresowane do środowiska lokalnego i lokalnego samorządu:

- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców (praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia)
- współpraca z instytucjami lokalnego rynku pracy (urzędy pracy, centrum kariery).

V. Działalność szkolnego doradcy zawodowego realizującego działania w ramach WSDZ.

1. Cele:

- Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej,
- Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
- Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji wychowawczych.
- Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy

ucznia.

2. Zadania:

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.
- Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym na temat: rynku pracy, trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia, wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy, instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
- Pomoc uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień oraz innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej.
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
- Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej poprzez przygotowanie ich do aktywnego poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy oraz wyposażenie ich w wiedzę na temat reguł i trendów rządzących rynkiem pracy.
- Kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy itp.
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły.
- Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- Współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie: tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły, realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.
- Systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji.
- Wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet, CD, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.
- Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji, sporządzanie sprawozdań z prowadzonej działalności.

- Współpraca z instytucjami wspierającymi wewnętrzny system doradztwa: centrum kariery, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców itp.

3. Obowiązki doradcy zawodowego:

- Opracowanie rocznego planu pracy, uwzględniającego potrzeby uczniów w zakresie doradztwa zawodowego.
- Współpraca z dyrektorem szkoły, wychowawcami klas, nauczycielami, pielęgniarką szkolną, rodzicami w realizacji działań doradczych.
- Składanie informacji dyrektorowi szkoły oraz radzie pedagogicznej ze swoich działań.

3. Korzyści wynikające z działalności szkolnego doradcy zawodowego.

3.1 Dla indywidualnych odbiorców:

- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy.
- Świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

3.2 Dla szkoły:

- Realizacja zobowiązań wynikających z ustawy i dotyczących "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".
- Utworzenie w szkole bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz jej aktualizacja.

3.3 Dla władz lokalnych:

- Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki.
- Podejmowanie właściwych decyzji, efektywnie przeciwdziałających bezrobociu.
- Zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych.

3.4 Dla pracodawców:

- Zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych

oczekiwań rynku pracy.

4. Realizacja zadań doradcy zawodowego w ramach WSDZ:

4.1 Podstawa

Szkolny doradca zawodowy realizuje zadania na podstawie, zatwierdzonego przez Dyrektora szkoły WSDZ na dany rok szkolny. Wyznacznikiem opracowania programu pracy z uczniami, rodzicami i Radą pedagogiczną są:

- Założenia WSDZ.
- Czas pracy szkolnego doradcy zawodowego.
- Aktywność i zaangażowanie uczniów.
- Możliwości organizacyjne.
- Dostępna baza i zaplecze merytoryczne.
- Liczba beneficjentów działań doradczych.
- Możliwość współpracy i integracji działań doradczych z przedstawicielami Rady Pedagogicznej.
- Możliwość i skala współpracy z instytucjami rynku pracy.

4.2 Formy działań realizowanych w ramach WSDZ, których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele /rady pedagogiczne, środowisko lokalne (instytucje rynku pracy, zakłady pracy, i in.).

- *Informacja edukacyjno – zawodowa* (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni/ w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych,), krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- *Poradnictwo indywidualne* (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji).
- *Poradnictwo grupowe* - zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych; warsztaty dla nauczycieli służące doskonaleniu umiejętności doradczych).

- *Rynek pracy* - wycieczki, obserwacje, spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy (promowanie dobrych wzorców), spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole), spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców, (oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia), targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, uczelnie wyższe i inne.

4.3 Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze, w ramach WSD, realizowane są w ramach:

- Lekcji wychowawczych.
- Lekcji przedmiotowych.
- Wycieczek.
- Indywidualnych porad.

VI. Efekty z działalności Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

1. Uczniowie znają siebie, swoje mocne strony, cechy psychiczne (osobowość).
2. Uczniowie zdobędą informacje o różnych zawodach.
3. Uczniowie będą lepiej przygotowani do wejścia na rynek pracy.
4. Poznają środowisko pracy, zadania i czynności związane z wykonywanymi zawodami.
5. Zdobędą wiedzę na temat wykonywanych zawodów, używanych narzędzi pracy, predyspozycji niezbędnych do wykonywania danego zawodu.
6. Poznają rynek pracy.
7. Uczniowie potrafią efektywnie komunikować się ze sobą.
8. Uczniowie zdobędą umiejętność komunikowania się z ludźmi (przedstawicielami różnych zawodów).
9. Uczniowie potrafią prezentować siebie jako wykonawcy określonego zawodu.
10. Uczniowie potrafią zaprezentować swoje umiejętności.
11. Uczniowie rozpoznają swoje predyspozycje niezbędne do wykonywania określonych czynności.
12. Uczniowie łatwiej podejmują decyzje o dalszym kształceniu.
13. Uczniowie zdobędą wiedzę o systemie szkolnictwa ponadgimnazjalnego – typach i rodzajach szkół.
14. Uczniowie posiadają informacje o zasadach rekrutacji do poszczególnych typów szkół.
15. Uczniowie zdobędą wiedzę dotyczącą radzenia sobie w sytuacjach trudnych np. przystosowanie się do nowych warunków pracy.

16. Uczniowie będą dokonywać selekcji informacji związanych z rynkiem pracy.
17. Rodzice i nauczyciele uzyskają pomoc i wsparcie w zakresie wiedzy zawodoznawczej.
18. Rodzice i nauczyciele uzyskają rzetelną informację o rynku pracy, o możliwości kształcenia młodzieży gimnazjalnej.
19. Uzyskanie przez rodziców indywidualnych porad zawodowych.

VII. Monitoring i ewaluacja.

Ewaluacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa jest niezbędna, aby działania doradcy zawodowego były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów Gimnazjum w Rudzie-Hucie.

W tym celu potrzebne będzie:

- Śledzenie losów absolwentów,
- Obserwacja własna zajęć grupowych i indywidualnych.
- Sprawozdanie z realizacji Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego w Gimnazjum w Rudzie-Hucie.

Opracowanie: mgr Aleksandra Panasiuk

PLAN PRACY DORADCY ZAWODOWEGO W GIMNAZJUM W RUDZIE-HUCIE W ROKU SZKOLNYM 2015-2016

Klasa I gimnazjum: Moduł I – Samopoznanie

- Mocne i słabe strony.
- Umiejętności i uzdolnienia.
- Cechy osobowości – osobowość zawodowa.
- Zainteresowania i predyspozycje zawodowe.
- Wartości i cele życiowe.
- Style i techniki uczenia się.

Klasa II gimnazjum: Moduł II – Rynek edukacji i pracy

- Edukacja a rynek pracy – źródła informacji.
- Kształcenie ponadgimnazjalne.
- Kształcenie ustawiczne.
- Zawodoznawstwo.
- Lokalny rynek pracy.
- Praca jako wartość.
- Temperament.
- Predyspozycje zawodowe.

Klasa III gimnazjum: Moduł III – Planowanie przyszłości edukacyjno-zawodowej

- Podejmowanie decyzji.
- System edukacyjny – różne ścieżki kształcenia.
- Kariera zawodowa.
- Mobilność edukacyjna i zawodowa.
- Autoprezentacja.

- Kompetencje uniwersalne.
- IPD – sposób osiągnięcia celów.

Opracowanie: mgr Aleksandra Panasiuk